

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, szombat, október 23

Tizedik évfolyam.

GR. BETHLEN ISTVÁN CZIKKSOROZATÁRA.

II.

Ha jól értjük, gr. Bethlen István gondolatmenete a következő: az unió létesítésének fő- és alapoka a monarchia és az ország stratégiai és nemzeti szültsége, nem pedig az az óhaj vala, hogy segítve legyen Erdélyen. A monarchiának s az országnak volt szüksége Erdélyre s nem megfordítva. És mégis, az ország törvényhozás úgy bánt az ország-részszel, mint valamely terhes, csak kegyképen elfogadott czölönként, mint oly provinciál, mely több kárt, mint hasznót okoz, sem ipara, sem gazdasága, és legfőképpen a magyarság supremáciáját biztosító földbirtokossága nem részesül kellő figyelemben. Nőszá, tehát, mutassák meg az erdély-részi képviselők az országos törvényhozásban, hogy számotvető tényezők s pedig az által, hogy semminemű párthoz nem csatlakozva, mint erdélyi képviselők csoportosuljanak s ez által erőszakolják ki érdekeik figyelembe vételét.

Hogy elhanyagolt voltunk tényét igazolja, rendre veszi az állam-míveltek különböző ágazatait s meglehetősen feketé szemüvegben nézve a dolgokat, setét képet rajzol arról az irányról, mely közelítőnkben s különösen az erdélyi részeken uralkodó, — és hogy fölszólalásának gyakorlati jelentősége is legyen, javaslatokat tesz a hitel emelésére, a földbirtok megvédésére, a politikai szervezet javítására stb. nézve: de mind e misérikéért ép úgy felelősségre vonja magát Erdélyt, mint a kormányokat, mind pedig csak attól reméli javaslatai sikerét, ha képviselőink quasi külön „erdélyi párt“-ot alkotnak s mintegy viszonyszolgálatokért adják el szavazataikat.

Az unió, az elhanyagoltatás és az erdélyi párt tehát az a három főmomentum, mely a nemes gróf cikksorozatából kimagaslik s melyekre némelyeket elmondanunk kötelességünknek tartjuk, — a nélkül, hogy mindazokat aláírónk, a mikre megjegyzést nem teszünk, vagy, hogy mindazokra nézve ellentétben érzünk magunkat a nemes gróffal, a melyeknek ily módorú formulázása ellen szavunk van.

Kezdjük, tehát, az uniót.

Menenius példázata jut eszünkbe a

A KELET TÁRCZÁJA.

ŐSZKOR.

Sárgul a haraszt, lehül a levél mind,
Kihal a virágban az élet. . .
— Jer drága virágom, borúl kobelemre,
Ne érjen az ősz doro téged;
Künn sirjon a szél, süvöltőn az orkán,
Szívem melegét ki nem oltja:
Hő lángu nap ez, sugára örök
S nem lesz soha, de soha folta. . .

Jer drága virágom, borúl kobelemre,
Hajtsd kis fejedet le szívemnél; —
Bármerre keresed, nincs a világon
Jobb hely neked édesem enél;
Mert lásd, — a világ szívébe mosolyg bár,
Ki tudja szívét? mit érez!
S örvény a világ, szíve ronda moesár,
A mig eseregő hegyi ér ez!

Jer drága virágom, borúl kobelemre,
Hallgasd, mit a szív dobog ott benn. . .
— Hidd el, a tavasz zöld berkeiben sem
Zengett a madár dala szebben;
Hallgasd mit a szív mond, hangja oly édes —
S igaz csak a szív szava már ma. . .
Mert jöni igaz szót — emberi nyelvről —
Festett ajkakra ki várna!

Jer drága virágom, borúl kobelemre,
Álmodj örökös kikeletről —
És hogyha fölébredsz, betelki álmod:
— Meggyőzi szívem szíved' arról: —
Kizöldül az erdő és a pagonyban
Fölzeng a madár dala újra

szervek vitájáról. Melyik van a másikért: a gyomor a szájért, vagy a tagok a testért? Melyik az első: a részek, vagy a belőlük alakult egész s melyik vehet a másiknak többet szemére: az előbástya nélkül szűkülködő Királyhágón túli rész „Erdélynek“, avagy a magában támasz nélkül levő erdélyrészi magyarság a mostoha bátyának? . . .

Az unió sem ránk, sem rájuk nézve nem a doctrinák, nem a theoretikus képzelgések luxus játéka, hanem az elmaradhatatlan életszükség sine qua non követelménye vala és marad. Nem a márról-holnapra élő elmélkedők találták ki, hanem a történeti szükség parancsolta ránk, ép úgy, mint a monarchia conglomeratuma nem csak a közös uralkodó jogára által, hanem a közös érvek mindeneknél erősebb kötelékei által is tartatik össze.

De, ha, mint hiszem, a nemes gróf is akarja az érdek-közösség e historiai és logikai consequentia szerint való célját, az egyesülést: akarnia kell eszközeit is, az uniót cum appertinentiis, a közös törvényhozást, a közös kormányzatot, a külön individualitásról való lemondást s meghozását, a főczél érdekében, mindazoknak az áldozatoknak, melyekre a külön állami létről való addicálás kerül. Sőt akarnia kell — bár, mint sejtjük, kissé nehezére esik — körülményeit és járulékait mind amaz időknél, melyek e főczél elérését lehetővé tevők: elvi áttérmentését az egységes magyar alkotmány formáinak, a jogközösség és jogegyenlőség ama folyamatait, melyek a többé föl nem támasztható előjogok egész raját semmisíték meg s evel megindítását annak az áttérmentési folyamatnak, mely, mint minden erjedés, kellemetlen gázak kifejlésével, hab és salak időszertei felgyülemkedésével jár, de mely elmaradhatatlan feltétele a nemes nedű előállításnak, élvezhető értékes formából való lehiggulásának.

Hogy többé nem a saját sorainkból kivált fő a vezető, ki saját „fővárosunk“-ban székelne; hogy partialis önállásunk jelvényes palástját magunk s mások szemének kápraztatására nem viselhetjük: igaz. De vajon, nagyobb és igazabb vala ez önállás akkor, a midőn az excelsus gubernium a Hof-Canzelei expositurája vala, mint most, a midőn mind a gubernium, mind a Canzelei a budapesti magyar miniszteriumokba költözött fel és le

S meglásd az igaz, ahü szerelemnek
Nem lesz soha se össze, se multja! . . .
Tompá Kálmán.

A FÖLLEBBENTETT FÁTYOL.

Elbeszélés

Irta:

ELLIÓT GYÖRGY.

I.

(Folytatás.)

Tizenhatodik évemben elvittek Genf-be, hogy ott fejezzem be tanulmányaimat, s e hely-változtatás örömmel töltött el; midőn lefelé haladva a Júra lejtőjén, megpillantottam az Alpokat, megaranyozottan a lenyugvó nap végsugaraitól, a paradicsomot véltem megnyitni előttem. Azon három év, mit Helvétiaiban töltöttem, folytatórtó elragadtatás közt folyt le számomra, neme a képzeleti mámorom volt ez, melybe a minden csáberejével feldíszített, s ünnepi ruhába öltözött természet közelsége ringatott el. Talán azt hihetnék sokan, hogy oly ifjú korban, annyira fogékony levén az ilyenmí felkelésekre, egy költő csirája rejlett bennem bizonynyal; fájdalom! ily szerencsés sors nem volt előkészítve számomra! A költő dalban önti azt, a mit érez és hiszi, hogy előbb-utóbb leszsz egy figyelmes fül, mely meghallgatja, egy vele rokonszenvező lélek, mely szívbe fogadja dalát; de birni a költő könnyen izgatható érzékeny lelkével, annak lángelméje nélkül, — azon érzékenységgel, mely csak

s vajon, ha őszintén akarjuk a czélt: elérhető vala-e másként, mint a valódi egyesülés útján? Látszat vala az, miről lemondánk s lényeg az, mit e lemondás árán megszerzünk, mely, hogy azonnal meg nem hozá mindazt, mit a nemzetek lassan fejlődő életében csak évszázak hozhatnak meg — ezt csak az nem tarthatja természetesnek, a ki nem gondolkodik fölötte.

Igaz, e lemondás nehezünkre esik, mint minden lemondás s legkivált azoknak, a kik nagyobb mértékben valának részesei az elvesztett — való, vagy képzel — előnyöknek, — de a nemzetek életének oly éles tekintetű vizsgálója, mint a nemes gróf, szükségképp látja és érzi a lét kényelhetetlen szigorú és önző voltát s tudja, hogy a természet, a család, a társadalom, az állam mindig többet vesz, mint ad s nincs nagyobb szemfényvesztő, mint az élet, mely reményekkel csalogat, hogy csalódásokkal fizessen; érti szükségképp az emberiség fejlődésének vas törvényét, mely a lomhán előre kigyozó áradat minden egyes csöppjét kivetkőzteti különlegéből, hogy az egész haladasson; mely az egyes öltök hulláiból lépesőt készít a következő nemzedék számára s mely szerint az elől küzdők ágyu-töltelék, hogy az utánuk következők nyomukba léphessenek s a lemondás, az önfeláldozás tekintetében is valódi utódjaikká váljanak.

A gondolkodni nem tudók a sangvinikus optimisták; az, ki életében sokat érzett és gondolkodott: a pessimisták sorait szaporítja s gr. Bethlen István elég pessimistának tűnik föl előttünk, hogy komoly elmélkedőnek tartsuk. Látnia kell, tehát, hogy az egységben rejlő erő célja természet szerint követeli meg a lemondás áldozatait s hogy sem 1848 nivelláló hatása, sem az unió szükségképi consequentiái nem oly fejlemények, a melyeket visszaesésnek lehetne és kelene, hanem oly tényezők, a melyekkel számolva, eszközeivé lehet és kell tenünk célunknak, ha részt akarunk venni a közmunkák végzésében, irányozásában.

Hanem, elösmérjük, 1848 bevezetett tényei, a demokratia elvének fokozatos érvényesülése, valamint az unió következetes keresztülvitele mellett is, nem szükségképp következik az egészebe beleolvadt rész: az erdélyi részek elhanyagolása, a

a magános part fűvére, némán kiontott könnyükben bir nyilvánulni, midőn a déli nap hő sugarait ragyogva hinti szemé előtt a víz rezgő tükörére, vagy belső borzongásban, ha egy durva szó fűlléstő hangjai rázkodtatják meg az idegeket, ha egy roszakaratu fagyos tekintet csik arczára, — ez oly szenvedés, mely szomorú magánra kényszeríti a lelket, még ha oly népes társaságban van is azok között, kiket embertársainknak nevez.

Legkevésbé éreztem e nagy elszigeteltséget azon órák alatt, melyeket alkotmánykor, a fő sima tükrén lebegve, csolnakomban töltöttem; olyankor úgy tetstett nekem, hogy az ég-boltozat, a hegyek fénytől ragyogó csúpjai, s a körültem elterülő nagy kéklapelhez hasonló, s oly átlátszó széles víz-felület, oly nemű szeretettel vesz körül, minőt anyám halála óta nem tapasztaltam senkinél.

Miként Jean-Jacques-nak, nekem is az volt a szokásom, hogy hanyat feküdtem csolnakomban, átengedve azt a véletlennek, hogy kedvére ringatódzék a habokon, mialatt én szemmel kísértem az egyik hegycsupról a másikra átvándorló tűnő napfényt, mindig feljebb, feljebb szállva, mintha a próféta lángzó szekere haladott volna el felettük, midőn hazatér tűzes otthonába.

Aztán, midőn a hegyek mind inkább halványuló körvonalai rendre-rendre a halál sötét nyugalomát öltötték fel, vissza kelle térnem a partra, mert egy mentor szünet nélküli felügyelete alatt állottam, ki illetlennek tartotta a késői órákban házon kívül maradnom. Ily rendelkezés mellett természetesen nem keletkeztetett szorosabb viszony köztem, s azon számos fiatal ember között, kiket az egyetemek

mostoha elbánás vele s ezért lássuk jövőre a második főtételt.

Az igazságügy-ministerium költségvetését a pénzügyi bizottság ma kezdi tárgyalni. Mint e költségvetésből kitétnik, az igazságügy-minister a jövő évre több börtön átalakítását, részint ujak építését tervezi. A nagyenyedi járásbíróági börtön kerületi börtönné fog átalakítani. Egerben a központi börtön a törvényszéki épülettel összeköttetésbe hozatik, kóroda és munkatermek építtetnek, az előleges számítások szerint 22,000 ftt költséggel. Nyitrán a börtön-költségek szaporítása czéljából tervezetik a nyitrai püspöki jószágigazgatóság szomszédos épületeinek megvétele. Pécsen a földalatti sziklapincebeli börtönök építése tervezetik 40,000 frtnyi költséggel. Ezenkívül kisebb átalakítások szándékoltnak a topolyai, aradi, radnai, nagyvárad, pesti központi, monori, ócsai, szentendrei, nagyszőlősi, balassagyarmati, kaposvári, kőrösbányai, marosújvári és topánfalvi börtön- és fogházhelyiségeknél. Mindezen építkezések költségei előzetes számítás szerint 124,000 forinttra mannek.

Az osztrák delegáció budgetbizottsága működését a „közös pénzügy-ministerium“ s a „közös számvivőszék“ tételek fölötti tanácskozással fogja megkezdeni. Az osztrák delegatusok a budgetbizottságban több interpellációt szándékoznak intézni a közös kormányhoz, így a vatikán melletti nagykövetség feloszlatása, a duleignoi kérdés, a szerb s román ügyek tárgyában. A budgetbizottságban a német alkotmányhű párt tulnyomó többségben van.

Az orosz czár lemondásáról szóló hírek nagyobb és nagyobb határozottsággal lépnek föl. A trónörökös livádai útjának nagy fontosságot tulajdonítanak. A czár lelki állapota, hír szerint, olyan, hogy a czár nem képes a kormányzásra. Bizonyosnak tartják, hogy regenssé nevezetik ki a trónörökös, mert az orvosok hirtelen katasztrófa megelőzése végett minden foglalkozást megtiltottak a czárnak. A trónörökösnek regenssé való kinevezését hamarjában követni fogja a czár lemondása.

A „Pesti Napló“ igen érdekes összeállítást közöl a magyar képviselőház jelenlegi tagjairól. E szerint:

A 413 magyarországi képviselő között van földbirtokos és magánzó 227. Ezek közül kormánypárti 115. Méréskelt ellenzéki 77. Szélsőbal 35. — Főrendi 44. — Nagybirtokos 25. Középbirtokos 153. Kisbirtokos és bérli 22. Magánzó 27. Ügyvéd (t. i. olyan, kinek az ügy-

s iskolák több oldalról odavonztak Genf-be. Ennek daczára még is akadtam közöttük egy jó baráttra és sajtáságos dolog, ez oly egyén volt, kinek gondolkodás módja, természete, merőben különbözött enyémtől, mindenben ellentétesek voltunk.

Mennier Károlynak fogom nevezni őt — valódi neve — angol hangzású név, mert barátom brit származású volt, azóta híressé vált hazájában. Árva lévén, nagyon szűkösön élt azon időben, hogy bevégezhesse teljesen orvosi tanulmányait, mely iránt kiváló hajlammal viseltetett. Nem volt-e különös, hogy egy oly szó-rakozott, ingatag, szeszélyes, a búvárlatra merőben képtelen, s magát egészen a csendes szemlélődésnek átengedő lelkület, minő az enyém volt mindig, vonzalmat éreztem egy oly jellemű férfi iránt, kiből mindenek felett kiváló tulajdon volt a tudomány iránti szenvedély? Igazat szólva, a kapocs, mely minket összefűzött, nem szellemi rokonságon alapult; oly hatalom hozta azt létre, mely szerencsére egymáshoz csatolhatja a legkorlátoltabb elméjű, vagy ábrándosabb lelki embert, a legtragyogóbb tulajdonokkal megáldott, vagy leggyakorlatibb szellemű emberrel: az ér-zések közössége.

Károly szegény volt, kopott öltözéke gunyárgyául szolgált néha a 'genfi utcazi suhancoknak, és képtelen volt bármely salonban megjelenni. Elszigetelten láttam őt állni, miként magam voltam, bár különböző ok miatt, s a meghatottság bizonyos nemétől ösztönözötve, félénken ajánlottam fel neki néha csekély összegeket kölcsön. Ez eléggé megmagyarázza, hogy bizalmas viszonyunk annyira szoros lett, mennyire csak összeegyeztethető volt kölcsönös szokásaink s

Hirdetési díjak.

Egy négyoszlop eszentiméternyi tér ára 2 kr. Bőlyagdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetésekét fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Städt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 35.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapest Szervitár 3. sz.

Nyilttéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

védtség állandó foglalkozása) 81. Kormánypárti 40. Méréskelt ellenzéki 23. Szélsőbal 18. Tisztviselő (t. i. hivataszerű, állami, megyei, ipar-és ker. kam. tisztviselő. Legnagyobb részben volt járásbíró és szolgabíró) 51. Kormánypárti 36. Méréskelt ellenzéki 11. Szélsőbal 4. Lelkész 18. Kormánypárti 14. Méréskelt ellenzéki 2. Szélsőbal 2. Római kath. lelkész 13. Reform. 2. Luther. 3. Hirlapíró 12. Tanár 10. Kereskedő és iparos 5. Orvos 3. Mérnök 3. Gyógyszerész 1. Pártállás szerint: Összesen kormánypárti: 221. (Ide számítható még 34 horvát.) Méréskelt ellenzéki árnyalatok 120. Szélsőbal árnyalatok 72. Vallásfelekezeti különbség szerint: Római kath. 211. Református 121. Lutheránus 44. Görögkeleti (egyesült és nem egy.) 33. Izraelita 4.

KÜLFÖLD.

Az orosz trónörökös utazásának Livádiába londoni udvari körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak, minthogy nem kététkednek többé a czár lelki állapota iránt, mely annak megmaradását az állam élén lehetlenné teszi. A trónörökös meghívását az egytttes kormányzásra biztosnak tekintik, minthogy a czár orvosai a legnagyobb nyugalomtól és viszávonulástól tételizik fel a hirtelen katasztrófa megakadályozását. Azt hiszik, hogy a trónörökösnek uralkodó társáa való emelését csakhamar a czár formaszertől leköszönése fogja követni.

Török tiltakozó jegyzék. A per-ta a montenegrói részről Podgoriczában előfordult számos mohamedán elfogatása miatt, tiltakozó jegyzéket intezett a montenegrói kormányhoz s utasította képviselőit, hozzák azt ama kormányok tudomására, melyeknél hitelesítve vannak. A jegyzék így hangzik:

„Egy a podgoriczai emigránsok meghatalmazottai által a skutárii császári hatóságokhoz intézett folyamodványban ezek kifejtették, hogy a montenegrói hatóságok a podgoriczai, spuczi és zabljaki kívándorlók tulajdonát képező földbirtok jövedelmeit szerződés ellenére lefoglalták, hogy mindennemű elnyomatást és meggyalázást követtek el a lakosság ellen, mely több száz házban tartózkodik s még három évig kell nevezett helyeken megmaradnia ottomán nemzetisége megtartása mellett; végre, hogy minden forgalmi utat elzártak és negyven nap óta körülbelül negyven embert bebörtönöztek. Folyamodók ezért kéri, hogy az erőszakoskodásoknak határ szabassék, s a kívándorolni szándékozó lakosok utjából minden akadályt elhárítsanak.

A skutárii császári hatóságok jelentései meg-

foglalkozásaink különbféleségeivel. Ha nagy ritkán szabad ideje volt Károlynak, együtt másztuk meg a Saleve hegyét, vagy felültünk a Vevey-be menő gőzösre, és ütközben ábrándozásom közepette némán hallgattam pajtásom magánbeszédeit, melyekben kedvét lelő feltárni előttem tapasztalati s felfedezési merész terveit; mindaz, mit mondtott, zavart egyveleggé olvadt össze elmémbe az azurszín viz sima felületével, a tova uszó felhőkkel, a vizimadarak fájdalomosan hangzó sívításával s a távoli hegyesupokról föléml csillogó hó ragyogásával.

Károly észrevette ugyan lelkem e távol kalandozását; hanem még is szerettem velem ily módon beszélgetni. Nem társalgunk-e néha szélségből meg a hozzánk ragaszkodó állatokkal is?

Azért elmenttem fel ez egyetlen barátságot, melyet ápoltam, mert „összeköttetésben állt egy sajtáságos és borzasztó jelenettel, melyet később el fogok beszélni.

Genfi boldogan eltöltött napjaimnak egy nagy betegség vetett véget, melyről csak zavaros emlékeim maradtak fenn, tompa fájdalomai emléke, méjj ájulásoktól félbeszakítva, melyek között atyám arca gyakran feltűnt azon ágy mellett, melyen fektüdtem.

Azután jött az üdülés ideje, a lakadtság és egyhanguság órái, melyeknek emléke mind inkább inkább egybefüggő erőm visszatérésével, midőn aztán szabad volt fokozatosan hosszabb-hosszabb sétakocsizásokat tennem.

(Folyt. köv.)

erősítik a fent említett folyamodványban foglalt állításokat.

Ily egyáltalán igazolhatatlan eljárásnak a szerencsétlen kivándorlók és lakosok irányában szükségkép mely elkeseredést kell szülnie abban honfitársaik közt egyáltalában és alkalmat szolgáltatni előre nem látott, szomorú eseményekre, melyeket meggátolni, nevezetesen a jelenlegi viszonyok közt, a közös érdek kívánna.

Az ottomán kormány ezért azt hiszi, hogy tiltakoznia kell a fentemlített, törvényellenos tettek ellen, melyek a berlini szorzódés nyílt megsejtésének tűnnek föl, s jöllehet, nem akarja föltenni, hogy a montenegrói kormány ügynökei magatartását ez ügyben helyesli, mégis kijelenti, hogy semmiféle felelősséget se vállal el a következményekért, melyek abból eredhetnek.

Legyen oly jó, közölje ő fensége, Nikita fejedelem kormányával a jelenlegi sürgöny egy másolatát, mely a hat hatalom konstantinápolyi képviselőinek szóbelileg már tudomására hozott.

Asszim pasa egy, Konstantinápolyból érkezett jelentés szerint az utolsó diplomaciai fogadtatás alkalmával Németország nagy követe előtt úgy nyilatkozott, hogy bizonyítékai vannak, hogy Anglia Görögországot ösztönzi a konferencia által Görögországnak ítélt területresek azonnali okkupációjára és anyagi támogatást ígér. Az okkupáció lírszerint azonnal a duloignói kérdés szabályozása után fog bekövetkezni.

Egy héttel ezelőtt úgy állott a dolog, hogy Duleignót két-három nap alatt adják át a montenegróiaknak, hogy a conventió, melyről szó volt, tisztán katonai jellegű lesz, mely csakis az átadás tényét, s az annál követendő eljárást fogja megállapítani és szabályozni. A porta most ismét esztri-esavarja ezt a kérdést és már is szerencsésen visszavitte imét arra a pontra, melyen egy héttel ezelőtt állott. A tisztán katonai conventióról megint szó sincs s Riza pasa kilencz pontból álló tervezettel lepte meg Montenegro felhatalmazottját, melynek egyike sem tartozik szorosan az átadás tényéhez. Nincs szó továbbá Duleignó békés átadásáról, Riza pasa csak annyit ígér, hogy ő visszavonul katonáival Duleignóból, és hogy ezen visszavonulásáról néhány órával előbb fogja a montenegróiakat értesíteni. De azért, hogy az albánok ezen néhány órai időköz nem fogják arra használni, hogy Duleignót megszállják és fegyverrel védjék a montenegróiak ellen, Riza pasa semmi kezességet nem akar vállalni.

A montenegrói fejedelem felszólította a hatalmakat, hogy biztosokat küldjenek, a kik tanulni lesznek Duleignó átadásának. A hatalmak teljesítik ezt a kérést, és ki is nevezték már meghatalmazottjukat.

Riza pasa közölte az albánokkal a szultán legutóbbi határozatát, és komoly intézkedésekkel fenyegette őket, az albánok még sem hajlandók küldenie nélkül átengedni Duleignót.

Dübrében nagy gyűlést tart az albán liga. Az albánok közt az a hit terjedt el, hogy a gyűlés ki fogja mondani Albánia függetlenségét és fejedelmet választ, a ki tributumot fog fizetni a szultánnak.

Skutariában nagy ünneppélességgel olvasták föl a török csapatok és nagy sereg albán előtt a szultán fermanját, a melylyel tábornokká és főhadiságodévé nevezi ki az albánok vezérét. Az összegyűlt albánok nagy tetszéssel fogadták vezérük kitüntetését.

A pénzügyi bizottságból.

— október 20.

A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap d. o. 10 órakor tartott ülésében folytatta a közmunka- és közlekedési miniszterium költségvetését.

Daniel Ernő előadó terjesztő elő az államvasutak üzleti kiadására vonatkozó indítványát s azokat 11.078.220 forintban elfogadásra ajánlja.

Szontagh Pál (gömöri) kifogásolja az igazgatók 5000 ftos fizetését s a szállásberek magas voltát.

Valamint Simonyi Ernő is.

Móricz Pál kéri, hogy a talpfák impregnálása alkalmával fordítsanak figyelmet a talpfák árára is, hogy azzal arányosítva, a költséget megérdemlje-e?

Harkányi attól tart, hogy a nagy közönség az új tarifák szabályozásától a gazdasági s iparviszonyaink radikális javulását várja; holott ezen egyetemes erre nem elegendő, ezen igen kíváncs az elérésére sok neml s fontos tényezők közreműködése szükséges, csak az olcsó tarifával nem leszünk képesek a külföld s Amerika nagy konkurrencziáját a világpiacokon leküzdeni; oda vihettük a dolgot, hogy aránytalan olcsó tarifánál az államvasut nagy befejtése után kamatot nem kap, de ez egyenként nem segít.

Tolnay főigazgató először is a technikus kérdésekre felelv, a talpa impregnálására megjegyzi, hogy az nálunk nem fizeti ki magát, a mennyiben nálunk az átlag ár 1 forint 20 kr-ra tehető, az impregnálási költség pedig legalább is 60 kr-ra kerülne, s miután egy jó tölgyfa

talp 8—10 évig magára is eltart s az impregnálás után nem lehet 14 évnél további tartóságra garanciát kapni: gazdaágosnak nem mondható.

A sinek ügyére megemlíti, hogy az aczél sinek alkalmazása nem tömegesen történik, hanem csak a szerint, a miat a használatba levő vas-sinek szükségkép kieserülhetnek.

A tartóságra nézve például megemlíti, hogy pl. a legjobb minőségű rohaniezi vas-sin 8—10 éven túl nem igen tart, míg az aczél sinekre nézve tapasztalat csak annyiban szerezett, hogy pl. a 20—21 év óta folytonosan használt aczél sinek semmi változást nem mutatnak, tehát legalább is 60 esztendőig tartanak. Az árák pedig egyenlők. — Megjegyzi azt is, hogy a mennyiben lehet hazai, pl. resiczai és diósgyőri sineket beszemereznék, de ezt sem lehet mindenikkel eszközölni. Oly nagy tehát a gazdasági előny, hogy itt hosszasan indokolni az eljárást nem szükséges.

A közszállításra kijelenti, hogy a déli részben kizárólag magyar, az északi részben nagyarázt salgotarjani, a keleti vonalon petreusény és ágostonfalvi szenet használ. A külföldről tehát csak egy rész hozatik.

A tiszai és állami vonatkon levő tarifák közötti különbség ujrére el lesz enyésztetve.

Ordódy miniszter az igazgatókra nézve kijelenti, hogy azok tantímban nem részesülnek. Ismétli, hogy levonásokat ajánlani nem tud.

A bizottság az előirányzatot változatlanul hagyja.

A beruházásokra összesen 586,750 ft van előirányozva s az elfogadtatik.

Új építkezések irányoztatnak elő:

1. a budapesti központi fűtőház építésére első rész 150,000 ft.

2. a központi személy-pályaudvarhoz első részlet 150,000 ft.

Móricz Pál egy nagy raktárt, mely a magyarországi összes forgalmat befogadhasa, szükségességesnek tart, de a személy-pályaudvart külön építeni nem tartja egészen indokoltnak, mert a tekintetben az osztrák államvaspályával egyezségro lehetett volna lépni, hogy a személyszállítás mind az osztrák, mind a magyar államvonatra az osztrák államvaspálya indőházától történjék.

Tolnay kijelenti, hogy az osztrák államvaspálya udvara absolute képtelen a magyar állampályák személyi forgalmát is befogadni, de feltéve, hogy befogadhatná is, csak azon feltétel alatt tenné, hogy a forgalom arányában járuljunk mi is azon alaphoz, a miből az következnek rövid idő alatt, hogy nekünk kellene felét fizetnünk s mégis bizonyos, hogy a mi vonatunk érdekei háttérbe szorítottának. A teherpályaudvar elkülönítve is csaknem annyiba kerülne, mint ha a személyivel egyesítettük s mégis távol és nehézkes volna. A bizottság az előirányzatot elfogadja.

A gyéres-tordai szárnyvasut építésére 60 ezer ft van előírva. Itt hosszabb vita fejlődött ki, Ordódy miniszter a költség előirányzati bevételét azzal indokolja, mert régebbi törvény mondja ki, hogy a keleti vasútvonal. Tordát szárnyvonallal érinteni fogja s a szükséges részt — állami garancia nélkül — az állam fogja kiépíteni. Pártoló nyilatkozat tétetik már csak a sóbányák otlété miatt is. Végül a bizottság elfogadásra ajánlja.

A dunaparti teherpálya-udvar folytatálagos építésére második részletként 260,000 ft levén előirányozva, az elfogadtatik.

Az állami gépgyár költségvetése 1.000,000 ft kiadási, és 1.108,000 ft bevételi összeggel van előirányozva.

Lukács Bélának az ott történt elszámolásra nézve azon észrevétele van, hogy nagy a kétség, vajjon a bevételi többlet tulajdonképeni tiszta jövedelmet képez-e. S úgy véli, hogy midőn a befejtetett tőke után semmi kopási százalék nem illetik föl, ebből előállhat, hogy a vagyonállás nem a kimutatásban kitett értéket képviseli. Ezért e tekintetben felvilágosítást kér.

Másodszor megjegyzi, hogy a gépgyárban alkalmazottak nemzetiiségi kimutatásából ő is azon meggyőződésben van, hogy ott még mind sok az idegen, — különösen kifogásolja, — hogy még a napszámások is idegenek legyenek.

Simonyi Ernő azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a gépgyár fentartása a magasabb állami ezéloknek nem felel meg. Az előirányzatot igen bőkezűnek találja. Szeretné látni, hogy miből veszi be az 1.108,000 ftot, ha nincs megrendelője?

Harkányi úgy találja, hogy a gyár megfelel a magasabb állami igényeknek s ez okból fentartását szükségesnek tartja. Igen szép jövőt lát erre nézve, mert kiváló szakemberek bírálatát hallotta pl. Párisban, kik ezen gyár készítményeiről igen elismerőleg nyilatkoztak.

Ordódy miniszter felszólalása után, melyben felemlíti, hogy pl. a 20 éves magyar vasutak részére a locomotivokat, közlekedési eszközöket — néhol 10 évi förlcsztés mellett — tehát az illetőkre nézve nagy előnnyel ez szolgáltatja, indokolja az előirányzás tételét.

A bizottság az előirányzatot azon kijelentéssel fogadja el, hogy a bevételből 30,000 ft beruházásokra fordítható lesz.

A diósgyőri vas- és aczélgyár és barna kő-

szénbánya rovatánál 1.440,000 ft kiadás és 1.450,000 ft bevétel irányoztatik elő.

Szontagh Pál (gömör) kéri, hogy a berendezés mennyibe kerül s a működés mikor veszi kezdetét? Mire Ordódy miniszter kijelenti, hogy szándéka már a jövő évre a beszemereztést berendezni s ez körülte körülbelül 200,000 forintba.

A bizottság az előirányzatot elfogadja.

A ma d. e. 10 órakor tartandó ülésben az igazságügyi s esetleg honvédelmi tárczák költségvetése fog tárgyaltni.

LAPSZEMLE.

Az „Egyetértés“ mai vezércikkében lengyel vendégeinkről ír. Üdvözöljük a Magyarországra érkezett lengyel ifjakat. Üdvözöljük, mint oly nemzet fiait, melylyel a szabadság közös szeretete s a szarnokság közös gyűlölete köt össze. Örülünk, ha föl-föltűnni látjuk az ifjúság körében azon nemes idealizmusnak zászlaját, mely nélkül nincs valódi haza- és szabadság szeretet. A lengyel ifjúság megértette, hogy neki nem szabad távol maradni azon ünneptől, mely az osztrakenk és piskii csaták hőseinek emlékeit dicsőíti. A magyar ifjúság pedig megértette, hogy neki kebelére kell ölelni a testvérnép fiait. Megértette, hogy meg kell ragadnia az alkalmat annak bebizonyítására, mily rokonszenvesen érezünk a lengyel nemzet iránt.

Igy testvérisülési ünneptélylyé lesz magyar és lengyel között krakkói és lembergi vendégeink itt tartózkodása. S ez jól van így. Válasz lesz az többek között a panszláv sajtó által naponként ismételt azon gyűlöletes vádra, hogy a magyar nemcsak engesztelhetetlen ellensége, hanem ott, a hol teheti, egyuttal „brutális elnyomója“ a szláv fajoknak.

Érzelmünket tolmácsolja azon lelkesült fogadtatás, melyben a lengyel ifjúság küldöttjei hazánk mindazon városában részesültek, hol eddig megfordultak. Ám a fogadtatás híret elviszi a sajtó, a merre csak lengyel lakik. Igy szlovák és erősbülnek két, számos közös érdekekkel bíró nemzet között a barátság azon kötelékei, melyeknek egykoron mindketten nagy hasznát vehettük. Üdvözöljük Magyarországra fővárosában a testvérnép fiait!

A „Függetlenség“ is ugyanerről ír: Keresettek két nemzetet, ugymond, szomszédokat a földrajzi határban, különbözőket nyelvre, de a melyek mégis egy megértettek volna egymást. Keresettek két nemzetet, a melyeknek történelme oly rokon volna szenedésben, eszmékben, küzdelmekben és ezélokban. Keresettek két nemzetet, a melyek a Kárpátok hegylánczatának határfalán át úgy megértének egymást, s annyit könnyeztek; annyit áldoztak volna egymásért.

A mult az ő barátságunk, a jelen az ő törekvéseik záloga. Egy eszme vezérle őket: a szabadság; egy ezé lelkesíti őket: a függetlenség. Testvérek voltak, mert egy eszmét, egy ezélt szolgáltak; testvérek maradnak, mert egy a törekvésük és a kötelességük. Ők biznak abban, hogy nem vesztek el Lengyelország: mi bizunk abban, hogy nem vesztek el Magyarországon. E bizalom, a mely a himnusz fohásztól és reményitől rezgő dallamaiból nemzeti hitté teszi a feltámadást, szent kötelességgé avatja a lengyel és magyar testvériséget.

A lengyel ifjak szívélyos megölelése, tünetés a lengyel és magyar testvériség missziója mellett. A rokonszenv ösztöne nyílt kitjezésével a lengyel ifjak küldöttsége által izenjük meg a lengyel nemzetnek, hogy ráuk küldetés vár, hogy nekünk kötelességeink vannak. E küldetést, e kötelességeket be fogjuk tölteni. Valami azt sugja nekünk, hogy a szabadság és függetlenség harezra nem sokára riadót fog fújni Lengyelországban. Azért erősödődjünk barátságban a testvérszabadság korszakalkotó túsáira.

Üdvözöljük a lengyel ifjakban a nagy lengyel nemzetet.

A „Hon“ az új szervezéséről értekezik. A kormány a jövő évi költségvetéssel kapcsolatban a kormányzatban több oly nevezetes változtatást és átalakítást tett, melyek nemcsak a költségvetési szempontjából érdemlik meg teljes mértékben figyelmünket. A központban az államerdők a földmívelési miniszterium alá boesáttatnak, a hol az erdőtörvény végrehajtása is központosítva van, továbbá, hogy a posta és távirda a közlekedési miniszteriumba osztattatnak, mely nem annyira az így elérhető megtakarítások, mint különösen a eszszerttű beosztás és az országgyűlés és többszöri nyilatkozatainak érvényesülése szempontjából bír fontos sággal. Az államjóságszolgátságságok számát egygyel növeli, s a miniszter az ispnáságokat is szaporítani szándékozik; az uradalmi ügyességeket a jogügyek igazgatóságával hozta szerves összefüggésbe; decentralizálta a számvévéseket és így mindenütt a szakszerűt, az önálló kezelést lépteti életbe. Különösen a bányaszatnál vitte ez eszmét szerencsésen keresztül. Az összes vasművek egy külön központi vasműigazgatóság alá rendeltettek, mely az üzletet tervszerűen és általános tájékozottsággal vezetheti; az aranybányászatot és pénzverést külön (kőbő és pénzverő) hivatalok gyanánt közvet-

lenül a miniszterium alá rendelte és ekkép egyfelől a vegyes kezelést teljesen megszűnteti, másfelől a hatóságokat decentralizálja. E szerint a hivatalok a miniszterium iránti közvetlen felelősségre lévén alapítva — szabadabban, pontosabban mozoghatnak és mégis nagyobb ellenőrzés alatt lesznek.

A közmunka-miniszterium a magyar államvasutakat természetesebb központokban 5 üzlet-felügyelőségben és forgalmi főnökségben decentralizálta a központi igazgatóság és igazgatótanács körül, mely utóbbiak a szakminiszteriumok, valamint a földmívelők és a kereskedők képviselve vannak. Ha még ehhez azt vesszük, hogy a közlekedési miniszterium keblében egy műszaki tanács állítatik föl, mely kollegiáliter egységesen fogja a terveket feltűlvizsgálni és pedig az összes ut-, víz- és vasutépítkezésekre nézve, a mint ezt a külföldi szakértők is tanácsolták és a képviselőház is elhatározta; ha tudunk, hogy ennek következtében a hajózási és vasuti főfelügyelőség közegeinek és teendőinek legnagyobb részével beolvastattik a miniszterium kebelébe: nyilvánvaló, hogy a szakszerű kezelés és egységes vezetés itt is érvényesült. Mindezekből kitetszik, hogy a kormány új irányu szervezése milyen mértékben felel meg a szakszerűség, eszszertiség és takarékság követelményeinek!

BELFÖLD.

(A központból.)

Budapest, okt. 21.

Régi dolog, — minden hírlapíró tudja — hogy egy elkérthetetlen hátránya van a fővárosi levél-tudósításoknak, abban, hogy mire a vidékre érkeznek, többé-kevésbbé meglehetőnek, a centrumból szétözönlő hírlapok által. Még régebbi dolog aztán az is, hogy a körülménynek nem szabad zavarni a tudósítók működését s közíteményeiknek mindig meg van a saját értéke, mert első kézből jönnek és létrejöttükben soha nem segédkezik az oló . . .

E tudatban, megkezdem első heti krónikámat, a fővárosi társadalmi, irodalmi és művészeti köreiből merítve az anyagot, úgy a mint az a hírhedt „saison“ szeszélye engedni fogja. S mivel ez első levél, tehát per analogiam szóljunk a népszínház múlt heti premiere-jéről. Hangzatos ezim, a múlt hetekben nagy hiány első előadásokból, a színpalon Blaháné, Tamási és Vidor, — a körülmények, mind megannyi eselagot reklámok — zsföltség töltötték meg a házat.

Hogy aztán „A szerelem sötét verem“ e? Azt megemlített Lukácsnak a kritikusok s sajnálkozva vették észre, hogy ez is egyike volt a Lukács ama fascóinak, melyek híven kísérik mindig, valahányszor nem a népszínműirodalom, hanem a Rákosi pénz-tára számára dolgozik, irva egy hirtelen összerakott színművet megrendelésre, s nem sajnálja tagadhatatlanul termékeny vénáját, ilyen belbees-nélkül, lázas munka által szétforgácsolni. Bizony sokat nevetek az „Istók“ találó ötletén, midőn a színműre vonatkozólag írta, hogy: Kétfő darab — a míg el nem kezdődik. —

De helyre liti e sorbát, majd pénteken az öreg nemzeti színház, a Csiky „Mukányi“-jával. Ama bizonyos „színházi körök“ nem kevesebb dicsőöséget jósolnak ennek, mint annak idején a „Proletárok“-nak. Haragszik is ezért Csiky; idegessé teszi az a sok előlegezés és reklám, mert tudnunk kell, hogy a mai tönkjén-füstös világban, e kétfő színműről, egyike jelesének legszerényebbjeinek. Különben majd beszélni fog a pénteki estén, „Mukányi“ szeszélyzetében, a színház elsőrendű személyzete, itélni fog a kritika és a közönség, — referálni — mi.

Talán érdekes irodalmi újságul íhatom, hogy a Mehner kiadásában megjelenő „Világ történet“ folytatását, — melytől oly korán szözlította el a halál derek Ribárynkat, — Molnár Antal a „Magyarország és a Nagyvilág“ szerkesztője vállalta el, s kiváló sulyt fog fektetni benne Magyarországon történetére.

Elérkezünk a vasárnapig és lehetetlen egyébről, mint a lóversenyről és a rendőrségről teni említést. Az első lóversenyről azért, mert jól sikerült, a rendőrségről, mert jól gorbáskodott, a láthatvány-utca és mágnsá boec. Az új lóversenyterre, a kerepesi-uton végig menve, a esőműri utczán keresztül az ugynevezett „száz-ház“ mellett érünk. Érdekes ez a „száz-ház.“ Négy egyenlő hosszúságu ütéletesomó van egymás mellé építve, egy-egy utczának megfelelő közzikkel egymás között. Minden esomóban huszonöt házszám foglaltatik, s mind a négy esomó az utolsó kődarabig hasonló egymáshoz, elannyira, hogy egy „kedélyes állapotban“ (in vino), bizony nehezen akadna az új lakó — a száz közül — szállására. (Vége köv.)

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

Nemzeti színház.

Az Alagut. Gondinet után Tussai. Itt először. Champagnolles jegyző szigorú erkölcs ember hírében áll. Anyósa Hornangard de la

Bachelierre, kivel állandó hadilában áll, fiatal felesége s az egész világ meg van győződve arról. Ám a jegyző gonosz esont. Asszonyok után futkórázó, hamiskodó, furfangos legény, ki titokban úti gonoszkodásait. Utazik azonban, s egy nő száll be a coupéba, kinek bájos arca van, ragyogó szemei s gödrök az állacskáján. Ki tudná, mi történik. Elég az, hogy egy alagut — egy picizike kis alagut, akkorácska csak, mint egy kakasugrás van az utban, s hogy hogy nem a jegyző oly dolgokat mivel, melyért a gödrös állu asszonyság kétségbeesetten segélyért kiált s a vonat vészjelző csengettyitját egész erejéből rázni kezdi. Zaj, zavar támad. A vonatot megállítják, az utasok leugrálnak, a jegyzőt megcsipik, felírják a nevét, s a gödrös állu asszonyságot védelmébe veszi a közönség. A jegyző ijedten érkezik haza. Már látja, miként fog róla beszélni egész Páris, az egész világ, miként fogják a kirtőlúli Champagnolles jegyzőnek, a szigorú erkölcsű birben álló embernek botrányos eszelekedetét. Ügyvédet hivat, Valtoret, (kinek egy pár szóból álló szerepéből Gabányi ügyes humoros alakot csinált) s elpanaszolja neki a szomorú történetet. Gondolatok után bogarász: miként tudná az egész házat otthon tartani, nehogy valamit megtudjanak a skandalumból. Festőt hivat, kinek tiljon felesége, anyósa, kivel — csak hogy ott foghassa, kibékül — a hamiskás szobalány s a gonoszkodó szakácsné. A bonyodalom fokozódik — míg megjelen Des Goutieres báró, ki előbb a jegyző gazdag, de csuf unokahugát akarta olvenni feleségül — s kinyilvánítja, hogy ő ugyanazon vonattal utazva, meyen a jegyző urnak az a furesa, az a sajátoság kalandja esett, annyira meghatotta a segélyért kiáltó nő szívcsakgató hangja, erénye őrzésének e határozott nyilvánulása, hogy fájdalommal bár, de kénytelen lemondani a jegyző unokahagának kezéről. Ő a gödrös állu asszony életéhez köti a maga életét.

A vigjáték elmes ötletekben gazdag s mulatságos helyzetet ki is aknálták a mi színészeink. Magasabb igényei nincsenek. Azt a rövid időt, a melyik alatt végig hallgatunk, eltöltjük vidáman — s ez is valami. Szombathelyinek jó szerepe van benne s Szombathelyi, leszámítva azt, hogy néhol tuloz — mozgásainak záporasága, kezének, lábának szüntelen való dobálása által — élvezhető bonvivánt. Borowszky kisasszony, Gerő Lina és Krasznainé igen jó kedvvel játsztak, s a közönség is jó kedélyben nézte végig az előadást.

Az Alagut — megelőzőleg dr. Várdi Antal Tör című vigjátéka adatott.

A darab azon fordul meg — mint azt, mikor először adatott, el is mondtunk — hogy Váry Jenő, egy számító, örökké spekuláló, de fiatal szép özvegy asszonyt el akar bolondítani azért, hogy nevelt leányának kezét barátja Faludi Béla részére megkapja, kit a szép özvegy, azon okból, mert Béla nem gazdag, el akar távolítani a háztól. No, és Jenő beleesik a törbe, melyet vetni szándékozott. Belészeret a szép özvegybe, — s kettős házasság lesz a darab vége.

Nagy elismeréssel szólhatunk Szacsayné asszonyról, ki a szép özvegyet személyesítette. Könnyen, kellemesen játszott. Az a jelenete, mikor szerelme, rég titkolt édes szerelme kitör belőle, mikor elefelejté érte elvét, házasságának, — melyet szétszakított a halál — keserű emlékeit, mikor az ősi ház emléke, a hársfasor, a begyepesedett sirhant, a kedves barátné porló testének csendes ágya — könyeket csal szemébe, finoman kidolgozott s igen hatásos jelenet volt. Dicsőretetl szólnak Gerő Lináról, ki élénk s kellemes volt. Bizonyosan jó lett volna Szacsay ur is, ha sejdítette volna, hogy miről kell beszélnie, de nem sejdítette, minek következtében a sugónak is, nekünk is — a nézőknek — igen meglehezettette a helyzetünket.

Borád a falusi szegletes gavallért adta. Gyenes az epedőket jegyest.

Szűlázuknak határozott ereje van a magasabb fajú vigjátékokhoz is. Ugy tetszik nekünk, hogy a színművés és könnyebb fajanak előadásában legerősebb a társulat. Igazán óhajtanók, ha Molliere vigjátékaiból egy-kettőt elővenének.

Közönség esekély számban.

Naptárak 1881-ik évre.

A „Franklin-Társulat“ magyar irod. intézet által épen most küldettek be szerkesztőségünknek a következő közkeveltségben részessülő csinosan kiállított, és a legnagyobb gondal szerkesztett 1881-ik évre kiadott naptárak. Valamennyiek a földmívelés, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumban összeállított legujabb adatok nyomán szerkesztett országos vásárokat kimutatásával vannak ellátva.

Falusi gazda naptára 1881. évre. A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára szerkeszti Szporon Pál. Közleményekkel Oroszi Miklós, Erdélyi Károly, Ebner Sándor, Iby Ferencz, Blaskovics Ödön, Nagy József, Czanyuga Agost, Gyapay Kornél, ifj. Tringer Márton, Dömötör Lászlóné s többektől. XVII. évfolyam. Számos ábrával. Ára 120 kr.

Borászati naptár 1881. évre Több

szakember közreműködésével szerkesztette Dr. Nyári Ferenc tanár. VIII. évfolyam. Számos ábrával. Ára füzve 80 kr.

E Ö T V Ö S - n a p t á r 1881. évre. Tanfériak és tanügybarátok számára, kiadja az „Eötvös-alap” javára a központi gyűjtő bizottság. Szerkesztik György Aladár és Luttenger Ágost. Közleményekkel Szöllösi Károly, Gelléri Mór, György Vilmos, Arany János, Péterfi Sándor, Szász Károly, Márki József s többekétől. Több arckép és ábrával. IV. évfolyam. Ára füzve 60 kr.

A m a g y a r n ö k h á z i n a p t á r a 1881. évre. Szerkeszti Beniczky Irma XIII. évfolyam. Sok képpel és naplói jegyzetekkel ellátva. Ára füzve 60 kr.

H o n v e d n a p f á r az 1881. évre (egyuttal katonai naptár) A magyar nép számára szerkeszt. Áldor Imre. XIV. évfolyam. „Szent István keresztelése” (Benczur Gyula festménye után) nagy cím- és a szövegbe nyomott kisebb képpel. Ára füzve 60 kr.

L i d é r e z - n a p t á r 1881. évre. XX. évfolyam. Tartalmaz bűneseteket, csodálatos tüneményeket, tündéregyeket vadász- és uti kalandokat stb. számos képkel. Ára füzve 60 kr.

A „Né p z á s l ó j a” n a p t á r a 1881. évre. A magyar nép számára szerkeszt. Áldor Imre XIII. évfolyam. „Petőfi Sándor” nagy címképpel s több kisebb képpel. Ára 40 kr.

K o s s u t h - n a p t á r 1881. évre. Szerkeszti Honfi Tihamér XI. évfolyam. „Kossuth családja”, címképpel s több kisebb képkel. Ára füzve 40 kr.

A m a g y a r n é p n a p t á r a 1881. évre. Képes kalendárium, sokféle hasznos és mulattató olvasmánnyal ellátva. Szerkeszti új. Tatár Péter, XXVI. évfolyam. Sok képpel. Ára füzve 30 kr.

N e v e s s ü n k ! m u l a t t á t ó n a p t á r a gyönyörűsége 1881. esztendőre, megcsinálta vala egy Asztromókus. Számos illusztrációkkal. Ára füzve 40 kr.

U j f a l i n a p t á r 1881. évre. Egy egész iv ára 20 kr.

MAROS-LUDAS-BESZTERCEI vicinalis vasutak.

A maros-ludas-besztercei létesítendő vicinalis vasut központi létesítő bizottsága f. hó 22-én gr. Eszterházy Kálmán ur ő mlga elnöklété alatt ülést tartott.

Jelen voltak: br. Kemény György, Torda-Aranyosmező főispánja, gr. Bethlen Géza, gr. Beldi Ákos, Betegh Ferenc, dr. Filkényi Tivadar, Siegler János Beszterce város polgármestere, Vresmasiu Tivadar, gróf Beldi Kálmán, Gyarmathy Miklós Kolozsváry alispánja, Korbuly Bogdán és Bónis István.

Horovitz Sámuel engedményes, Herezog Ödön kir. vasuti főmérnök.

Gr. Eszterházy Kálmán elnök ő mlga az ülést megnyitván: Bónis István, a központi létesítő bizottság jegyzője olvassa fel az időközben történetéről szerkesztett jelentést, mely szerint ez ideig csak az érdekelt törvényhatóságok által tett ajánlatokkal 242,000 forintnyi tőke lett biztosítva.

Felemlíti továbbá a jelentés, hogy az ezen pálya kiépítésére szükséges előleges műszaki felvételek már megtörténtek, s Kolozsváry közönsége által az előmunkálatokra felajánlott 1000 frt kintalattot, a többi az engedményes hordozván.

Megemlékezik a jelentés végül arról is, hogy a kiépítendő vasutvonalhoz szükséges vas-síneket átengedése iránt a kormányhoz folírat intéztették. Tekintve ezen vonalnak ugy közgazdászati és kereskedelmi, valamint hadászatiilag kiváló fontosságát, hisszük, hogy csak kedvező elintézésben részesülhet.

Herezog Ödön kir. vasuti főmérnök olvas-sa fel mely szakértelemmel szerkesztett műszaki jelentését, melyből ez idő szerént csak annyit ismételték. Tekintve ezen vonalnak ugy közgazdászati és kereskedelmi, valamint hadászatiilag kiváló fontosságát, hisszük, hogy csak kedvező elintézésben részesülhet.

A megalakuláshoz szükséges előmunkálatok teljesítésére Gróf Eszterházy Kálmán Gyarmathy Miklós, Korbuly Bogdán, Br. Kemény György, Dr. Filkényi Tivadar és Bónis István személyében bizottság küldetett ki. A társulat megalakulása a mutakozó körülményekhez és kiváló érdekelttséghez képest már a jövő hó közepére remélhető.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. okt. 22.

Helyi hírek.

— **Kassai Vidor** a budapesti népszínház felhívatalosa a „Pesti Hírlap” szerint a „Két nejt gróf” című operette-ben fog először fellépni e hó 29-én; „kittünö operette komikus”-ként ajánlatik a közönségnek. A darab a saját és közönség folytonos tetszése között adatik Bécsben, a honnan Rákosi szerezte. Ohajjuk, hogy Kassai urnak a népszínháznál aratandó sikerei pótolják nála azt az elismerést, melylyel később bevonhatatlan tehetségei iránt a kolozsvári közönség viseltetett.

— **Dr. Jánosi Béla**, egyetemünk kittinő növendéke, ki e nyáron nyerte el a bölcsészeti kar tudori oklevelét, Klopstock műveiről szóló disszertációjával külföldön is figyelmet kelettet s a „Magazin für die Literatur des Auslandes” igen méltányló ismertetést közöl e dolgozatról. Lám, nem vagyunk épen olyan szegények!

— **Holnap** Schiller kittinő drámája, a „Haramiák” kerül színpadra. Az eredeti német szöveg szerint való scenorizásban. Károlyt Szacsavay, Ferenczet Mátrai fogja adni.

— **A „kolozsvári kör”** tisztújító közgyűlését 1880. év október 24-én, azaz vasárnap délután 4 órakor saját helyiségében tartja meg.

— **Az erdélyi** gazdasági egylet a helybeli és közel lakó érdekelt szakfőriaikhoz a következő meghívást intézte: Országos borászati kormánybiztos, Miklós Gyula ur Kolozsvárt időzése alkalmával október 30-án borászati értekezletet fog tartani a szőlőtermelés, borászat és borkereskedés körérdéki kérdéseinek megvitatására. Midőn ezimedet megjelenésre tisztelettel felkérjük, tudatni kívánjuk, hogy jelzett értekezlet a fennirt napon d. u. 5 órakor az erdélyi gazdasági egylet irodájában (belmonostor-utca 8. sz.) fog megtartatni. Hazafi tisztelettel Kolozsvárt, október 22-én 1880. az erdélyi gazdasági egylet nevében Szabó József, alelők. Kérdő-pontok az október 30-iki borászati értekezletre. Mennyiben szükséges és kívánatos: 1. Hegyrendőri szabály? 2. Tiszta fajültetés. 3. Minta-szüretek tartása? 4. Vinczellér-képezdek felállítása? 5. Vándor-pinczemesterek és tanárok alkalmazása? 6. Miként kezelje borait a termelő, hogy kereskedésre előkészítve legyenek? 7. Borgyártás ügye; létezik-e Erdélyben műbor? 8. Teendők a királyi jogok és haszonvételek (regale) ügyében. 9. Vasuti tarifák szabályozása. 10. Beviteli vámok kérdése bor- és szőlőgyűmlésre. 11. Külön terhek a bevitt borokra (Olahországban sat.) 12. Pincze-szövetkezetek minő alapon szerveztessenek?

Hazai hírek

— **Rudolf trónörökös** lakodalmát Budapest főváros is megtünepeli s a közgyűlési határozattal kiküldött bizottság Ráth főpolgármester elnöklete alatt tegnapi tanácskozást tartott ez ügyben. A főpolgármester kifejezte a bizottság feladatát s jelezte, hogy két irányban lesz a főváros által az egész birodalom népeinek ez örömtünnepe alkalmából előkészület teendő s ezek a nászünnepepen való részvétel és a fonséges ifju pár márcziusra tervezett budapesti látogatásának megtünneplése. A két irányu előkészületek részleteinek megállapítására két kis bizottság kiküldését a tanácskozás elfogadta s az egyik bizottság Ráth Károly főpolgármester elnöklete alatt Lipthay Béla báró, Burian János, Walrmann Mór, Havas Sándor, Jókai Mór s Gerlőczy alpogármester tagokból, a másik pedig Kamermayer polgármester elnöklete alatt Országh Sándor, Királyi Pál, Mendl István, Rupp Imre tanácsnok, Toperczer János és Sztupa György tagokból áll. Mindkét bizottság azonnal összeült s megállapította az ünneplési programm tervezetét, melyet, mivel az előkészületek sürgőseknek jeleztek, közelebb már a nagy bizottság elé fognak terjesztetni.

— **Az „Ellenőr” beszéli:** Az ellenzék egyik német nevű, de annál magyarabb szívű derék veteránja, gőmöri Szontagh Pál a pénz. bizban nem akart megnyugodni, hogy egy fontos technikai állásra idegenül akarnak alkalmazni. Hiába mondták neki, hogy fájdalom, magyar nem jelentkezett; hogy ismét fájdalom, olyan magyar embert, ki e téren gyakorlatilag miködött volna, nem lehetett találni, hogy alig volna helyes olyan valakire bízni egy egész új üzletet, ki ahhoz nem ért. Mind hiába. Rendületlenül ragaszkodott álláspontjához a szakminiszter, államtitkár, előadó minden kapacitációja daczára, s talán még tovább is opponál, ha Tisza Kálmán kormányelnök egy általános derülttséget keltő ötlettel véget nem vet az egész vitának. „Ne ellenzék”, ugymond, szakértő honfiak hiányában az idegenek alkalmazását. Mert ha őseink is így tesznek, alig tisztelhetnénk a pénzügyi bizottságban olyan jeles hazafiatnak, mint minő e két Szontagh Pál. — A P. H.-ban olvassuk: A ruttkai határálomáson történt. Az áttazó király fogadására a környék színe-java összegyűlt. A fogadtatásakor Császká szepesi püspök, Szmercsányi Dárius árva megyei és Szentiványi Márton lipitói főispánok közt állott. Tisza Kálmán ezt észre vévén, kék pápaszeme mögött jóízten mosolyogni kezdett, s végre így szól Császkához: „Méltóságos ur, most valóságos Krisztus a két latör között.”

— **Fogarásban** — mintázt a „Tageblatt” közli — az utolsó gyűlésen összeállították a virilisták névsorát, mikor is kittunt, hogy legtöbb adót egy ügyvéd, bizonyos Román János fizet 796 frt értékben, (talajdonképen felét csak) s a legkevesebbet Serbán Miklós uram, 73 frt; — s Nyitra megyében pedig — a „Pozs. Lap” szerint — a legkisebb adót fizető virilista 302 frt s a legtöbbet fizető Roskoványi püspök 55,088 frtot egyenes államadóval van megörvö.

— **Ürményi József** Zalamegye főispánja oct. 20-án reggel szívhűdés következtében meghalt. Haza utaztában a vasuton lett rosszul s mire Zala-Egerszegre, vitték meghalt. Az

„Egyetértés” következő életrajzi adatokat közli közéletünk e derék harcosáról: Ürményi József 1807 apr. 3-án született Székesfehérvárról. Nagy atyja Ürményi József országbíró volt, míg atyja Miksa fia születésekor Fehérmegye alispánja, anyja Felső-btki Nagy Julianna, Nagy József kir. személynök leánya volt. — Ürményi első éveit többnyire Vaalon nagyatyja házában töltötte, 1811-iki országgyűlés alatt szüleiével Pozsonyban volt, s midőn 1813-ban atyját kir. helytartósági tanácsossá nevezték ki, Budára jött, hol Kuttcher József volt bázi nevelője. — 1818-ban gymnáziumba lépett, három év mulva pedig átjött Pestre a philosophiára, hol, többek közt Schedius és Horváth voltak tanárai. Tizenhét éves korában a bölcsészeti tudományok tudora lett, mire a következő évben 1825-ben megkezdte hivatalos pályáját s Bartal György pozsonyi alispánhoz került joggyakornokká. 1829-ben letette az ügyvédi vizsgálatot, s fogalmazó lett a fumei tengerparti kormányánál. 1830-ban Fehérmegye tiszteletheli aljegyzőjévé nevezetett ki. 1831-ben főjegyző lett, s nőtül vette Tolnai Festetics Antalnak Amália leányát. 1836. tavaszán alkotmányos érzelmeinek sértését tűrni nem akaráván, lemondott állásáról, de ugyanazon évben megválasztották, általános szótöbbséggel első alispánná. 1839-ben országgy. követ lett, s 1840-ban az alispánságáról leköszönt. Ugyanekkor a kir. tábla elsőadó elnökévé, 1841-ben pedig alnádorrá nevezetett ki. — 1846-ban Tolnamegye főispánja lett 1847-ben a főrendiház legkittünbbszónoka volt. Főispánságáról 1848-ban lemondott. Az 1848-iki pesti nemzeti gyűlésre, Sopronmege részéről követé választatni s a közügyekben részt venni óhajtott, de a nagyszámú nemet választók ellenfelet tiltették a székre. A forradalmi időszak lefolyta után egyik főindítója volt a pozsonyi memorandumnak, s azóta nem fogadott el semminemű hivatalt, s attól fogva csak társadalmi téren működött. Kiváló részt vett a balatoni gőzhajózás, a budai alagut, s a színházi nyugdíjintézet létesítésében, egy időben tagja volt a nemzeti színház drámaíróvá választmányának. — Béke poraira!

— **Gyilkosság egy libáért.** Dieskán történt, hogy Rustyák Ferenc és Farkas György rossz szomszédsága lassankint ellenségeskedéssé fajult, azért, mert az utóbbinak libái a Rustyák kazlalt folyton tépegették, daczára hogy Rustyák kérte Farkast, vigyázzon a baromfiaira jobban. Rustyák, miután a figyelmeztetés nem használt, legkisebb fiával őrizteté a kazlakat, s a fiu egyszer, amint az örökös türelméből kifogyott, agyonütt egy libát. Ez Farkast olyan dühbe hozta, hogy nyiltan fenyegette Rustyákot, hogy családjának valamelyik tagját agyon fogja ütni a libáért. Azóta leskelődött s Farkas vasárnap este megparancsolta egyik fiának, hogy Rustyák fiát fusse föbe, — a gyermek engedelmessékedt s a Rusták fia halva rogyott össze a sulyos ütéstől. A gyilkos apa és fiu megugrottak.

— **Csikósotászegi** Győrffy Iván, a székel származásu esztorgomi tanár s ismert paedagogiai író az általa elemi és népiszkolák számára szerkesztett s számos szép képkel illusztrált tankönyveknek legújabb kiadásaiából 300 péld. Magy. orsz. történelme, 300 Term. rajz és 400 Magy. orsz. földrajza című művecskét összeszen ezer db. tankönyvet — küldött király ő felsége nevenapján az erdélyi püspök kezéhez azon kérelem kíséretében, hogy ez isk. kézi könyveket illetőleg, ezeknek a székel földi népiszkolák szegényebb sorsú tanuló gyermekei közt ajándékol leendő szótöbbséget elrendelni, s e küldeményben Bukovina területén lakó véreink iskoláit is részletetni kegyeskedne. A falusi iskolánál legtöbbnyire még csak most kezdődő új tanév beálltával, az idényszerű alkalmi jótékonságnak e valóban elismerésre érdemes módját, hazánkban hasznossal bizonyára gen sok követ is követhetné.

— **A lengyel** ifjuság útja diadalmenet a merre jának. Nagyváradon az indóháznál nagy közönség várta őket zászlóval, zenével, éljenzóval, diszebbéddel, ugyszintén Püspökáldányban is. A fővárosban mindent elkövetnek, hogy a fogadtatás minél fényesebb legyen. Negyven tagból álló banderium vonul ki előbb az indóházhoz, s 1848—49-es honvédek, a honvédmeház és egyesült honvédegyletek küldöttségei — s főkép a budapesti egyetemek ifjusága fogadják őket. A Hungaria nagytérmeben bankett lesz, mely iránt igen nagy az érdekeltég, s előreláthatólag nagyon népes lesz. A küldöttek meglátogatják Wozonieczky lengyel herceg sirját is a kerespi uton, s a képművészeti társulat képkiallítását. Estére „Fausztot” nézik meg a nemzeti színházban, hol számukra — valamint a népszínházban is — 4 páholy van fenntartva.

Vegyes hírek.

— **Reporteri bravour.** Sassulics Veráról, ki azt mint, a napokban elmondott, jelenleg egyik párisi lap dolgozó tára következő érdekes historiát olvassuk: Wjera Sassulics kisasszony meglátta a III-ik osztályú retteget főnökét, Trepov tábornokot. Sassulicsot beporították, s csodálatos módon fölmerteték, — mindezt azért emlitjük meg ismét, hogy Ivan de Woestyne-ről, e rendkívül élelmes párisi hírlapíróról, ki legújabb leleplezéseivel olyan lármát csapott Párisban, egyemtésként elmondjunk. Midőn Sassulicsot fölmen-

tették, mindenki méltán tartott attól, hogy elfogja a rendőrség, s kivégezti merényletéért ítélet nélkül is. Nem olyan ritka dolog az Oroszország életében. Barátai tehát annyira tudták rejtgetni, hogy a rendőrség nyomára akadni képes nem volt, bár megfeszítette minden erejét. Woestyne akkor épen Szt.-Péterváron volt, mint egy newyorki lap levelezője, s elképzelhető, mennyire érdekében állott ez az ünneplés „hönső”-vel találkozhatni, hogy arról mindenkéül érdekes cikket küldhessen lapjának. Sassulicsnak háromszor is meg kelle lakását változtatni, míg átöltözködve kimenekülhetett a határról, s épen nyomára kezdte találni, midőn az őt rejtgető barátai megtudták, hogy Woestyne mennyire törekszik Sassulicsot valahol fölkeresni. Értesíték tehát őt, hogy óhaja teljesülhet, de a találkozóra bérkocsiban mennie nem szabad. Woestyne ebből megértette, hogy a „diplomata-kocsit” kell használni; a Szentpéterváron lakó idegen diplomaták kocsisai ugyanis egyenlő, fehér színű és arannyal szegélyezett köpenyt hordanak felismertetéstül, hogy minden rendőrségi zaklatás elől mentek legyenek. Woestyne egyik jó barátja hozzá segitén egy ilyen kocsisoz. Aztán kimerítően beszélgetett Sassulicssal, ki elmondott neki mindent, mi a nihilistákról nyilvánosság elé volt hozható, mert Woestyne eleve kijelenté, hogy párbeszéditkről tudósítani fogja lapját. Sokkal járatosabb hírlapíró volt azonban, semhogy ne tudta volna, miszerint elküldendő tudósítását könnyen koholmányoknak fogják mondhatni. Kérte tehát Sassulicsot, hogy nevet egy az napon megjelent hírlapra írja föl. Sassulics megtette, de vizsontszolgálatul kérte a hírlapíró, hogy vigye el őt kocsián az Anicska-palota (a trónörökös lakása) elé. A diploma-ta-kocsiban robogtak tehát Wjera Sassulics és Iván de Woestyne végig Szt.-Pétervár utcaiban. Egyetlen rendőr sem gyanakodhatott az egyenruhás kocsira, még kevésbé állíthatta meg a kocsit. Sassulics kilépett a kocsiból s eltűnt az éj sötétjében, — három nap mulva tul volt az orosz határon. Midőn Woestyne tudta, hogy Sassulics már biztos helyen van, egy estélyen elmondta a rendőrfőnöknek, mint beszélgetett ő az annyira hajszolt, de meg nem talált láánnyal. A rendőrfőnök hiteltlenül rázta fejét, — de Woestyne elővonta az aláírásos hírlapot s bebizonyította vele, hogy egy ügyes reporternek sok olyan sikerülhet, mire egész kémszender képtelen.

— **Öngyilkos ténész.** Stockholmaban egy marha-szállítmány között a pályaudvarban csakhamar meglátták a vagonban egy tehenet, mely ama kötére, melylyel a kereszt gerendához kötötték fel, volt akaszva. A szegény állat valószínűleg le akart feküdni, s a rövid kötelen halálát lelta. Furesa, hogy az állatorvos azt írta: „Erőszakos balálal mult ki!”

KÖZGAZDASÁG.

Az iparos gazda.

Gyümölcsök.

Elsőben is, mint említők, azon kell igyekeznünk, hogy azt, mit frissiben jól el nem adhatunk, jól elrakjuk télire. A gyümölcsök leszedésére s elrakására tehát több gondot kell fordítanunk, mint szokás. Magunk is könnyen készíthetünk lábtól, melyről a gyümölcsök legnagyobb részét pusztá kézzel elérjük, s kosarat, melybe a gondosan leszakított gyümölcsöt teszszük, vagy egy-egy gumót, horgas rudat, melylyel a fák galgát magunkhoz húzzuk, végre, ha máskép el nem érijük, egy gyümölcszedő süveget, melyel a még fennmaradt gyümölcsöket lezzedhejük. Figyelem előtt kell tartanunk, hogy a „téli gyümölcsök” még akkor is élnek s folytatják fejlődésüket és erjedésüket, a mikor már leszakítottunk. Ezek eltartásánál tehát azon kell igyekeznünk, hogy a külső lég, világosság, melegség, fagy és nedvesség qehatásától minél inkább megóvjuk.

Nem jó szokás nálunk a gyümölcsök szalmába s polyvába rakása, mert ettől dohos szagot kapnak, hanem egyenkint finom hártypapírba kell a finomabbakat göngyölíteni s ugy eltetni sötétes, száraz 8—9 foknyi „pincze-hideg” szobákba, pinczékbe vagy kamrákba.

A keményebb husu és héju almákat, mint p. o. a királykák nagyobb részét, és az ugynevezett gazdasági gyümölcsöt, minden költség nélkül földbe ásott vermekben szabad éj alatt teletethetjük ki, mint ezt a burgonyával vagy répanemlékkel szoktuk tenni, mondja M. g. könyve. Az egész észjárásnál csak arra ügyeljünk, hogy a gyümölcs nedves állapotban ne kerüljön a verembe; hogy egy-egy verembe felette sokat és egy lábnyinál magasabba ne rakjuk; hogy a verem fenekét és oldalait száraz díofa-levéllal rakjuk ki, s ezzel takarjuk be a gyümölcsöt földül is. A díofa-levél szaga távol tartja az egereket. Lehet gömbölyűt és négysszög vermeket ásni; a földboríték a 2 lábnyit meg ne haladja. A gyümölcs téli eltartásának e módja méltán megérdemli az ajánlatot, mint a mely az alföldön régóta gyakorlatban van; de meg is felel a gyümölcs eszkertű eltartása minden igényének, melyek — ismételve mondjuk — abbln összpontosulnak: hogy a hely száraz, hűvös és egyformabőmérsékletű s a világosság és a levegő behatásától a lehetőségig elzárt legyen; továbbá, hogy

a vermek a kert szárazabb helyein ássassanak, és hogy a bnföldelés kúposan történjék.

A finomabb héju és husu téli gyümölcsöt, mint a kalvill és rózsaszalma s a telelő kőrtéket egyenkint puha papírba göngyölítve télire hordókba rakatjuk és pedig egyik réteget szárával fel, másikat alá, s mindenik réteg közé puha falevelet vagy papíroszt téve. Így begöngyölve érkezik érkeznek hozzánk a tiroli, gráci stb. almák, melyeknek daraja 10—15 krajval adatik; holott mi adhatnánk olcsóbban is, ha a gyümölcs-kertészetet el nem hanyagolnánk.

A gyümölcsök elrakásával s tartásával mint látjuk nem sok baj van, s elég, ha hetenkint egyszer átvizsgáljuk azt, melyhez hozzáférhetünk. A hordókba rakott s befedett gyümölcs, ha mind ép és egészséges volt, nem sok gondot igényel, kivált, ha jól el tudjuk tőle zárni a hideget, meleget és nedvességet. Sokkal több bajunk és fáradságunk van az aszalványokkal és lekvárokkal, melyek azonban egész éven át jó jövedelemforrást szolgáltathatnak.

3. Értékesítés.

Aszalványnak csak a jobb fajta s java gyümölcsöket használhatjuk n. m. ropogós cseresnyét, borizt almát, a finom fanyarsággal bíró kőrtéket stb. Csupán az ugy nevezett „ezigány megye” az, melyet finomnak nem nevezhetünk és mégis előnyösen aszalathatunk, mert nálunk nagy mennyiségben, mondhatni „vadon” terem és külföldön egyik legkapósabb kereskedelmi czikk.

BAROMVÁSÁR.

— Kolozsvárt, 1880. okt. 21. —

Behajtatott mintegy 300 drb.; eladatott: fejos telén 18 drb párja 120—130 frt meddő „ 30 „ „ 100—120 frt 2 éves borja 26 „ „ 70— 80 frt 1 „ „ 47 „ „ 40— 50 frt összesen: 121 darab.

Trieszt emelésére nézve, Fiuméva szemben mindent elkövet a tulsó államfél. Mostanában ült ott össze az enquette bizottság, melynek feladata, a mostani bajok okait kutatni s ezek megszüntetése iránt javaslatot tenni. Ez enquetteben az érdekelteken kívül az osztrák kormány megbízottjai is részt vesznek. A kormány ugy látszik, mindent meg akar tenni arra nézve, hogy Trieszt állását, mint tengeri kereskedelmi várost, lehetőleg emelje. Ez lebegett szeme előtt a déli vasut adómentességének, további öt évre való meghosszabbítása alkalmával is, melynek egyik feltételül azt kötötte ki, hogy Triesztig a 38 méterrel nagyobb távolság daczára ugyanazok legyenek a szállítási díjak, mint Fiumeig. E törekvésekkel szemben, melyek végre is sikerre vezethetnek, attól kell tartanunk, hogy az őrvendéses lendületnek indult fumei kereskedés a felülkereskedő trieszti által ismét el fog nyomtatni. Kötelességünk tehát idejében gondoskodni módokról, melyek segélyével e veszélynek elejét lehetne venni, s ilyen gyanánt csakis olcsó szállítási utak létesítése kínálkozik. Ez semmi esetre nem lehet a déli vaspálya, mely Triesztet minden lehető kedvezményben részesíti. Egyedüli mód tehát, melylyel a nevezett czélt elérheti, a vízi összeköttetésnek folytatása egészen a magyar államvasutakig. Ennek minél előbb megvalósítására kell igyekeznünk, ha e nagy fontosságú közlekedési vonalunkat, mely az európai közlekedési viszonyok alakulása mellett élt terményeinkre nézve ma-holnap aligha nem egyetlen kivételi utunk lesz, ezek számára meg akarjuk menteni.

A budapesti árutözsde hivatalos

Árjegyzetei				
1880. év okt. hó 20.				
		Minőségi súly	Ára 100 klgm.-nak	
		Hectoliterenként		
B ú z a :		klgr.	frt. kr.	frt. kr.
Bánsági		72 8—74 6		
"		76 4—78 3	— —	— —
Tiszavidéki		72 8—74 6		
"		76 4—78 3	12 40	12 70
Pestvidéki		72 8—74 6		
"		76 4—78 3	12 30	12 50
Fehérmegyei		72 8—74 6		
"		76 4—78 3	12 85	12 15
Bácskai		72 8—74 6		
"		76 4—78 3	9 40	9 60
R o z s :				
Magyar		70 —72	9 50.	9 75
Á r p a :				
Takarmány		60 —62	6 15	6 40
Malátá		62 —69 7	7 10	9 20
Z a b :				
Magyar		36 4—40 1	5 85.	6 10
T e n g e r i :				
Bánsági		— —	7 85.	8 70
Márami		— —	7 75.	7 90
R e p c z e :				
Káposzta		— —	12 —.	12 —.
Bánsági		— —	12 25	12 75
K ö l e s :				
Magyar		— —	5 75.	6 —
S z o k v á n y :				
Buza tavaszra szállítandó		74 7	12 —.	12 05
Buza Szempt.—Ok-tób. szállítandó		— —	12 85.	11 95
Rozs tavaszra szállít.	69 2-----	— —	— —.	— —
Tengeri Máj.—Jun. szállítandó		— —	6 50.	6 55
Repce káposzta Aug.—Szept. szállítandó		— —	12 —.	13 —.
Repce bánsági Jul.—Aug. szállítandó		— —	— —.	— —
z. sz. (nyers) 100 százalékként				
— —				
—, 81—, 82				

12050.---1880.

Árlejtési hirdetmény.

Deésen a postautezában lévő Szolnok-Doboka megye közséje által, a királyi kincstárnál vásár útján megszerzett épületnek honvédlaktanyává leendő átalakítása céljából, pályázatot nyitok s a verseny tárgyalás határnapján f. évi november hava 22-én d. e. 10 óráját a megyeház tanácskozási termében megtartandóul ezzel kitűzöm.

Az építkezési költségek az elődmérés és költségvetés alapján 14981 fr. 56 krban állapították meg.

Vállalkozó a megye készletében levő cserép anyagot a költségvetés V. szakasza alatt felvett árakban köteles átvenni.

A felvállalt munka jövő 1881 évi Augusztus utolsó napjáig befejezendő és lakhatásra készen számba adandó lesz.

A szóbeli árlejtés megkezdéséig szabályszerűen kiállított s az 5% bánatbénzel ellátott írásbeli ajánlatot is elfogadjatnak, mely összegét vállalkozó 7%-ra kipótolni köteles leendő.

Bélyeg illetékeket és más nemű ezenaválatból eredő költségeket vállalkozó hordozni köteles.

A részletes árlejtési feltételek a megyeháznál a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Deésen, 1880. október 14 én.

Az alispán helyett
Br. Diószegi Géza,
főjegyző.

Egy bécsi mintára készült új eszterga pad, rendezett szintén új műszerekkel jutányos árért eladó.
Értekezhetni a tulajdonosnál Budai Lőrincz gyár mellett, Kiss Sándor ur olajgyárában Kolozsvártt.
(437) 2—2

100 kilo „hydr. vízhatlan mész 3frt 75,
100 „ valódi portlandi cement 6frt 50.

Található készpénz fizetés mellett Kolozsvártt

BOKROS ÁDÁM

(258) vas- és fűszerkereskedésében. 23—*

Kittintetve
a
párisi,
bécsi,
szegedi,

Ferenczi Ignác
elsőnek elősmert és legnagyobb
cipő-üzlete.

Főter 26 sz. Dr. Hincz György gyógyszer-tára mellett.

kecskeméti,
sz. fehérvári
és
deési
kiállításokon.

Urak, nők és gyermekek részére kiváló saját készítményeim;
versenyképesek bármely világvárosával esinosság és tartósság

tekintet-
ben, mire
a n. é.
közönség
figyelmét
felhíva,

**Nagy
választék.**

bátor
vagyok
a hazai
ipar
pártolását
kérni

(24)

16—*

Ferenczi Ignác,

Friss örlésű
MUSTÁRLISZT
és
friss kolozsvári mustár
nagy és kis mennyiségben
legelősságban kapható
Gergely Ferencz
Főter. 20 sz. a „Törökhez.”
(441) 1—2

SÁRGA KRISTÓF

fehérmű és vászon-raktára

Kolozsvártt,

(belkőzépütea, kisegítő alatt.)

Kül- és belföldi nagykereskedők és gyárosokkali egyenes
összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n.
érd. vevőimnek kezesség mellett, legjutányosabb áron valódi árú-
kal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:
Férfi fehér-ingek, chiffon, creton és madepolan szövetből, sima, himzett
és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól 3 frt 50 krig.

Férfi színes ingek, angol oxford, creton és madepolan szövetből 100 kü-
lönböző mintára, jó színtartó 60 krtól 2 frt 60-ig.

Színes és fehér gyapjú alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 frt-ig.
Férfi alsó nadrágok (gatyák) mindennemű szabásu, legjobb len- és pamut
vászonból 70 krtól 2 frt 50-ig.

Férfi legújabb gallérok és kiegészítők 4 réttől legjobb chiffon szövetből
párja 40 kr.

Férfi színes-szűlt selyem, — len és pamut zsebkendők szegve 6 darab
egy kötegben 60 krtól 7 frt-ig.

Valódi len fehér zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 frt-ig.
Női ingek len és pamut vászonból, sima, himzett vagy redős 1 ftről 5 frt-ig.

Női hálós réklík, 1 ftről 5 frt-ig, főkötők len és chiffon vászonból 40 krtól
80 krig. (79) 51—*

Női alsó szoknyák és nadrágok 90 krtól 7 frt-ig.
Női piquet réklík, nadrágok és szoknyák, 1 frt 50 krtól 5 frt-ig.

Függöny-neczek, gyapjú pamut takarók, paplanok, madráczok,
mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.

Legújabb szerkeztett esőernyők, 1 frt 40-től 15 frt-ig.
Férfi és színes harisnyák, gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól
1 frt 50 krig.

Legújabb nyakkendők, posztó, szavashör és glaze kesztyűk, nad-
rágtartók, harisnya-kötők, órasínorok stb. legjutányosabb áron.

**Fehér és színes asztanemű, minden-
féle len és pamut vászon szín-tartó
creton, oxford és madepolan,
színes ingszövetek**

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtájú chiffon, creton és madepolan
(fehér ingszövetek 80, 155, és 170 centiméter széles 22 krtól 70 krig,
sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frt-ig. Len és chiffon
himzett stráfók és betétek, kö-
tő, varró, himző pamut és ezüst, ujjon szűltétek részére főkötők, réklík és takarók stb.

Továbbá elvállalok kiházasítás, vagy magán szükségére kívánt
fehérműek pontos elkészítését; kitűnő szabás és jó összeál-
lításra legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjahossza, papírszeleten pontos mértékbe
küldése mellett saját felelősségemre azonnal teljesíték, mely esetben árárt és fajtáját meg-
határozni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő, az érte fizetett összeget vissza-
szolgálom, vagy másokkal kívánatra kicserélem.

Legjobb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt meg-
tartani

alázatos szolgálja

Sárga Kristóf.

Orvosi véleménye egy porosz kir. törzsorvosnak, s annak a

Dr. Popp-féle Anatherin szájvizzel

tett tapasztalatai.

A Popp J. G. csász. kir. udvari fogorvos úr által, Bécs, Stadt, Bog-
nergasse Nro. 2. készített s a kereskedésben „Anatherin szájvíz” név
alatt előforduló gyógyszer, régebbi idők óta volt alkalmam gyakorla-
tomban alkalmazhatni, s azzal igen kedvező sőt gyakran meg-
lepő eredményeket értem el.

A fennírt gyógyszer, mely az egészségre semmi csetre sem foglal ká-
ros hatású anyagokat magában, kiváltképen a fogak korhadása, fogfájás,
borképződés, szájbűzhődés ellen igen rövid idő alatt el is tá-
volítja. Mindenek felett azonban én eme nevezett gyógyszer számos esetben a
közös légzés ellen használtam, mely baj az abban szenvedőnek, de még in-
cább környezetének felettébb kellemetlen, s mi ellen az illető szenvedő által ez-
jött már sok mindenféle meg lett kísérelve, amikor is ezen készítménynek nap-
ában többször szájöblögetésre való 4—8 heti használata után ezen baj elmúlt.

A mondottakat Dr. Popp J. G. urnak tett tapasztalataim alapján bizo-
nyitom. — Loszla u. 1878. február 9.

(47) 3—3

Dr. Stark, szolg. kiv. kir. törzsorvos.

Raktárak léteznek:

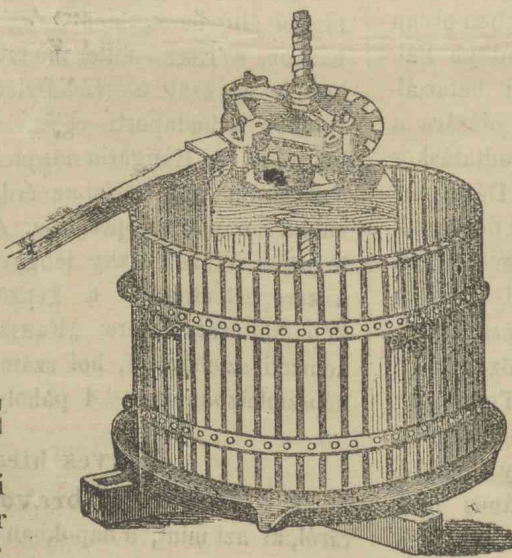
Kapható: Kolozsvárt: Wolff J., dr. Hincz Gy., Biró J., Valentini és Sé-
ky M. gyógyszerészeknél és Csapó S. kereskedésében. B. Hunyadon: Holczér
gyógysz. Beszterczen: Fleischel, Tergovits Ed., Scholtesz gyógyszer. Betlenben: Bernáth,
gyógysz. Brassóban: Schuster gyógyszer. Jekelius gyógyszer. Deesen: Róth Pál gyógyszer.
Déván: Lengyelé. Gy.-Szt. Miklóson: Bogdán gyógyszer. Gy.-Fehérvárt: Mihályes gyógy-
szerész. Fröhlich gyógyszer. Lekenézén: Scheint Fő. gyógyszer. Magyar-Láposon: Breuer
P. gyógyszer. M.-Vásárhelyt: Jenei A. gyógyszer. Fogarasi D. és Bucher M. Medgyesen:
Felbert, Breckner C. gyógyszer. Nagy-Enyeden: Oerth J. gyógyszer. Nagy-Fezbenben: Mül-
ler gyógyszer. Stengel J., Thalmayer Fr., Reisenberger Fr., Szamosújvárt: Placsinár és
fia gyógyszer. Szász-Régen: Schuster F. gyógyszer. Szászvároson: Fekete gyógyszer. Rec-
kert C. gyógyszer. Segesvárt: Fr. Teutsch J. A., Misselacher. S.-Szt.-Györgyön: Csutak
testvérek, Eötvös és Beteg. Tekében: Wagneo gyógyszer. Torfán: Wolff, gyógyszer. Traja-
novics gyógyszer. Zilahon: Weiss gyógyszer.

SZÓLÓ ÖRLŐ GEPEK

rostáló szerkezzettel

BOR- SAJTÓK

dus választékban,
az ideál szüretéhez
ajánlja nagy raktárát
az első magyar gazdasági
gépgyár, összpontosított raktár
és gépműhely Erdélyország
főkötelepe

Walser Ferencz,

(410) 14—15

Kolozsvártt, belmonostor-uteza 12. szám.

Hutflesz Károly

KOLOZSVÁRTT.

(52—*)

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt,
sorsjegyet, arany- és ezüst pénzemeket, s leszámítól
(escomptírt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3
hóval a lejáti idő előtt, s eszközöl minden bel- és
külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNLJA DÚSAN ELLÁTOTT

Fűszertárát, bórkereskedését,

ugy saját gőz- (henger)- malmi

LISZTEIT,

ugy saját kútnál minőségű

fagygyugyetya és szappan-gyártmányait. (22)

SZÉKY MIKLÓS

gyógyszertárában Kolozsvártt egyedül nagy

gyógy-különlegességek

Raktára a finomabb gyógyszerészet és illatászat köréből.

Glycerin-Iris viz, a legjobb bőr- s arcztisztító szer, azonkívül hogy
az arcznak fiatal üde frissességét megőrzi, különösen hatályos
széplő s bőrkütségek (pattanások) ellen. 1 üveg 80 kr.

Salycil fogpor, a legjobb s egészs-gesebb fogtisztító szer, a fogakat,
fehéreké teszi s azokat megóvjá a rothadástól. Egy doboz 50
krajczár.

Eau de Marseille, kitűnő schweizi szájvíz a fogíny erősítésére s a
száj tisztán és épen tartására. Egy üveg 50 kr.

Orientine hajfestő szer, teljesen ártalmatlan s határozott biztos
hatású, melylyel a hajnak tetszés szerinti szín árnyalatot, vi-
lagos barnától sötét feketéig adhatni Nr. I. és Nr. II. üvegnek
ára magyar és német használati utasítással 1 frt 70 kr.

Központi raktára Brandt Richard gyógyszerész Schweiezi
labdaeszinak.

E labdaesok felhissítik a gyomrot és a lusta vért, a feles meny-
nyiségű epét, nyákot és savat eltávolítják, s ez által kiválólag hat
bűskomorság, puffadás, gyomor- és lejjajás rásttkór, étvágyhiány,
mészletlenség, aranyér stb. ellen. Egy doboz 25 kr.

Nagy raktár illatszer-, mozdó- gyógy- s illatos szappanyokból.

(214)

21—*

Moll Seidlitz-por.

Valódi csak,

ha minden do-
bozon a sas és
az én sokszo-
rozott czégem
van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű gyo-
morbetegségek és emésztési bántalmak (mint étvágytalanság
szorulás stb.) vérolódás és aranyér-bántalmak ellen.

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik túlsó életmodot visznek.
Hamisítások bíráljátetnek.

(27) Ára egy lepecsételt doboznak 1 frt. oszt. ért. 47—52

Franczia borszesz és só.

A legmegbízhatóbb önorvos a szenvedő emberiség részére min-
den bűsű és fogfájásnál, idült libák és sebek, rákbajok, úszók, gyulad
szemek, hűdés és mind-mne-ná értés-ke-nél stb. stb.
Palaezokban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

DORSCH halmáj-zsirolaj
Krohn M. és társától
Bergenben (Norvégia.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelembe előfordul
aj között az egyedül, mely orvosi célokra használható.
Ara egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

FÖRAKTÁR;

Moll A. gyógyszerész,

es. k. udvari szállító,
Bécs, Tuchlauben.

A t. cz. közönség figyelméztetik os akis Moll-féle e készítmé-
nyeket kérlni és csakis olyanokat elfogadni, melyek védjegye-
mel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak: Valentiny Ad. gyógyszer. Wolf János, gyógyszer., dr.
Hintz György, gyógyszer., Székli Miklós gyógyszer., Biró J. gyógyszer.,
Ditrich Samu, Sziki testvérek. Brassóban: Jekelius Nándor gyógyszer.,
C. Schuster gyógyszer, Bistritz Zirts C, Szongott L. Szébenben:
Müller K. gyógyszer., Teutah A. gyógyszer., Segssvárt: Teutsch J.
B. Szász-régen: Bork ect. Rössler,